

SPREJETA BESEDILA

P8_TA(2017)0441

Akcijski načrt za naravo, ljudi in gospodarstvo

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 15. novembra 2017 o akcijskem načrtu EU za naravo, ljudi in gospodarstvo (2017/2819(RSP))

Evropski parlament,

- ob upoštevanju sporočila Komisije z naslovom Akcijski načrt za naravo, ljudi in ekonomijo (COM(2017)0198),
 - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 2. februarja 2016 o vmesnem pregledu strategije EU za biotsko raznovrstnost¹,
 - ob upoštevanju ocene ustreznosti naravovarstvene zakonodaje EU (direktivi o pticah in habitatih) (SWD(2016)0472),
 - ob upoštevanju posebnega poročila Evropskega računskega sodišča št. 1/2017 z naslovom Za izkoriščanje celotnega potenciala omrežja Natura 2000 je potrebnih več prizadevanj,
 - ob upoštevanju poročila Komisije z naslovom Poročanje v okviru direktiv EU o habitatih in o pticah za obdobje 2007–2012 – stanje narave v EU,
 - ob upoštevanju statističnih podatkov Eurostata o biotski raznovrstnosti iz novembra 2016,
 - ob upoštevanju sklepov Sveta z dne 19. junija 2017 o akcijskem načrtu EU za naravo, ljudi in gospodarstvo²,
 - ob upoštevanju vprašanja Komisiji o akcijskem načrtu za naravo, ljudi in ekonomijo (O-000067/2017 – B8-0608/2017),
 - ob upoštevanju člena 128(5) in člena 123(2) Poslovnika,
- A. ker je v dobrem stanju ohranjenosti približno samo polovica zaščitene vrste ptic in manjše število drugih zaščitene vrste ter habitatov v Uniji in ker ima samo polovica

¹ Sprejeta besedila, P8_TA(2016)0034.

² <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2017/06/19/conclusions-eu-action-plan-nature/pdf>

območij Natura 2000 načrte upravljanja, v katere so vključeni ohranitveni cilji in ukrepi;

- B. ker imajo direktive o naravi pomembno vlogo pri doseganju ciljev iz strateškega načrta Konvencije o biološki raznovrstnosti za obdobje 2011–2020, agende za trajnostni razvoj do leta 2030 in Pariškega sporazuma o podnebnih spremembah;
- C. ker je Evropska agencija za okolje v oceni z naslovom Stanje v naravi v EU za leto 2015 zapisala, da sta po poročanju držav članic najbolj obremenjujoča in največja grožnja za kopenske ekosisteme kmetijstvo in spreminjanje naravnih pogojev, za morske ekosisteme pa uporaba živih virov (ribolov) in onesnaževanje; ker je vse to posledica človekovih dejavnosti in ima korenit in škodljiv učinek na naravo;
- D. ker statistični podatki Eurostata o biotski raznovrstnosti za leto 2016 kažejo na splošen upad vseh 167 razširjenih vrst ptic v EU v obdobju od leta 1990 do leta 2014¹;

Splošne opombe

1. pozdravlja akcijski načrt za naravo, ljudi in gospodarstvo kot korak v pravo smer na poti k uresničitvi ciljev direktiv o naravi;
2. vendar z zaskrbljenostjo ugotavlja, da cilji iz strategije EU za biotsko raznovrstnost za leto 2020 in Konvencije o biološki raznovrstnosti ne bodo uresničeni brez takojšnjih, velikih in dodatnih prizadevanj; poudarja, da cilji strategije EU za biotsko raznovrstnost do leta 2010 niso bili doseženi;
3. ugotavlja, da so zdravi in odporni ekosistemi bolj zmožni blažiti posledice podnebnih sprememb in se prilagajati nanje, s tem pa tudi omejevati globalno segrevanje; ugotavlja, da so odpornejši na skrajne vremenske pojave in si po njih lažje opomorejo ter prinašajo številne koristi, od katerih so ljudje odvisni;
4. ugotavlja, da v Evropi skoraj četrtini prostoživečih vrst grozi izumrtje in da je večina ekosistemov tako degradirana, da ne more več izpolnjevati svojih dragocenih funkcij; ugotavlja, da to povzroča ogromne socialne in gospodarske izgube za EU, saj se večajo glavni vzroki za izgubo biotske raznovrstnosti, tj. poslabšanje stanja habitatov, prekomerno izkoriščanje naravnih virov, uvajanje in širjenje invazivnih tujerodnih vrst in podnebne spremembe, kar izničuje pozitivne učinke pobud, s katerimi naj bi to preprečili;
5. ugotavlja, da naj bi akcijski načrt „omogočil hitrejši napredek pri doseganju cilja EU do leta 2020, po katerem naj bi se zaustavil in obrnil trend izgube biotske raznovrstnosti in ekosistemskih storitev“; vendar obžaluje, da ni omenjena strategija za biotsko raznovrstnost za leto 2020 ali sklepi njenega vmesnega pregleda;
6. ponovno poudarja potrebo po dodatnih, velikih in stalnih prizadevanjih za doseg ciljev do leta 2020 in poziva Komisijo in države članice, naj dajo temu večji politični pomen;
7. poudarja, da je treba zagotoviti celovito in dosledno izvajanje zakonodaje Unije o naravi;
8. poudarja, da morajo znaten napredek pri zmanjšanju emisij toplogrednih plinov,

¹ http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Biodiversity_statistics

onesnaževal zraka in drugih onesnaževal ter izboljšanju energetske učinkovitosti in učinkovitosti materialov dopolnjevati nadaljnji ukrepi držav članic EU, da bi v celoti izvajali dogovorjene politike za boljšo zaščito biotske raznovrstnosti, naravnih virov in javnega zdravja;

9. poudarja, da je treba dodatno povezati politike in znanje, da bi dosegli cilj dobrega življenja v okviru zmožnosti našega planeta, kar je dolgoročna vizija 7. okoljskega akcijskega programa;
10. obžaluje, da je obdobje izvajanja akcijskega načrta omejeno, in poziva Komisijo, naj nemudoma začne načrtovati naslednjo strategijo za biotsko raznovrstnost za obdobju po letu 2020;

Udeležba vseh akterjev

11. pozdravlja štiri prednostna področja, ki so opredeljena v akcijskem načrtu, in poudarja, da je potrebna aktivna udeležba vseh pomembnih akterjev na nacionalni, regionalni in lokalni ravni, zato da se lahko s konkretnimi ukrepi, ki jih je treba sprejeti, učinkovito obravnavajo pomanjkljivosti pri izvajanju direktiv o pticah in o habitatih;
12. želi spomniti, da je Evropsko računsko sodišče v svojem posebnem poročilu št. 1/2017 ugotovilo, da je usklajevanje med pristojnimi organi in drugimi deležniki v državah članicah premalo razvito;
13. poziva Komisijo, naj zagotovi učinkovito podporo nacionalnim in regionalnim akterjem pri izvajanju zakonodaje o naravi in izboljšanju okoljskih inšpekcijskih pregledov, tudi s krepitvijo kompetenc, izgradnjo zmogljivosti in boljšim razporejanjem virov;
14. pozdravlja dejstvo, da bo Komisija posodobila in dodatno razvila smernice v vseh uradnih jezikih EU, da bi spodbudila boljše razumevanje zakonodaje v praksi in javnim organom pomagala to zakonodajo pravilno izvajati, ter v zvezi s tem poziva Komisijo, naj v ta proces vključi vse deležnike in se z njimi posvetuje;
15. poudarja vlogo civilne družbe pri zagotavljanju boljšega izvajanja naravovarstvene zakonodaje EU in s tega vidika pomen določb Aarhuške konvencije;
16. poziva Komisijo, naj pripravi nov zakonodajni predlog o minimalnih standardih za dostop do sodne presoje in revizijo Aarhuške uredbe, s katero se izvaja konvencija glede ukrepov Unije, da bi upoštevali nedavno priporočilo odbora za zagotavljanje izpolnjevanja obveznosti Aarhuške konvencije;
17. pozdravlja dejstvo, da prožni pristopi k izvajanju, pri katerih se upoštevajo posebne nacionalne okoliščine, prispevajo k zmanjševanju in postopni odpravi nepotrebnih konfliktov in težav, ki nastajajo med naravovarstvenimi in družbeno-gospodarskimi dejavnostmi, pa tudi k reševanju praktičnih izzivov, ki so posledica uporabe prilog k direktivama, vendar to ne sme ogroziti izpolnjevanja ciljev in zahtev glede ohranjanja, določenih v direktivah o naravi;
18. poziva Komisijo, naj pojasni vlogo Odbora regij pri ozaveščanju in spodbujanju lokalne udeležbe pri izmenjavi znanja;

Zaščitene vrste in habitati

19. poudarja, da morajo države članice zagotoviti, da se stanje v območjih Natura 2000 ne bo poslabšalo, in sprejeti ohranitvene ukrepe, da bi obdržali ali obnovili ugodno stanje ohranjenosti zaščitene vrste in habitata;
20. poziva k celovitemu izvajanju direktiv o naravi, da bi zagotovili, da se ohranitveni ukrepi sprejemajo v skladu z najnovejšim tehničnim in znanstvenim napredkom;
21. obžaluje, da v akcijskem načrtu ni prednostne strategije in konkretnih ukrepov za večjo zaščito oprasovalcev, še posebej pri prizadevanjih za odpravljanje zdravstvenih tveganj in škodljivcev (zlasti varoje), boljše usklajevanje raziskovalnega dela, večjo harmonizacijo analitičnih metod in boljše izmenjavo znanstvenih podatkov o oprasovalcih na evropski ravni, kar je Parlament že zahteval;
22. ponovno poziva Komisijo, naj pripravi strategijo EU za zaščito in ohranitev ogroženih oprasovalcev, s katero bi medsektorsko in celovito obravnavali to temeljno vprašanje deprimirajoče smrtnosti oprasovalcev v Evropi, zlasti čebel, ki so neprecenljivega pomena za okolje in gospodarstvo;
23. predlaga, naj postanejo ukrepi proti varoji obvezni na ravni Unije, naj se podpira usposabljanje čebelarjev o zaščiti čebel in naj se lokalne in regionalne organe, pa tudi kmete in vse državljane, spodbuja, da bodo skrbeli za rast rastlin, zlasti cvetočih, na podeželju in v mestih, s čimer se bo povečala razpoložljivost medonosnih rastlin;
24. želi spomniti, da je nezakonito ubijanje ptic, predvsem selitvenih vrst v Sredozemlju, v nekaterih državah članicah pa tudi ujed, še vedno zaskrbljujoče; poudarja, da je treba na podlagi znanstvenih podatkov oblikovati načrt, usklajen na evropski ravni, za upravljanje selitvenih vrst ptic, ki letijo skozi več kot eno državo članico;
25. poziva k polnemu in učinkovitemu izvajanju uredbe o invazivnih tujerodnih vrstah in k ustreznemu financiranju iz proračuna EU v ta namen; poudarja, da mora vnašanje vrst na seznam invazivnih tujerodnih vrst Unije temeljiti na standardizirani in usklajeni oceni tveganj; meni, da je upravljanje invazivnih tujih vrst nujna prednostna naloga, zlasti na območjih Natura 2000; pozdravlja spletno platformo Evropska informacijska mreža za tujerodne vrste (EASIN), prek katere je omogočen dostop do informacij o tujerodnih vrstah;
26. poudarja, da je zaščita našega skupnega naravnega okolja v Evropi bistvenega pomena za naša gospodarstva in za našo dobrobit, da se gospodarska vrednost mreže Natura 2000 ocenjuje na 200-300 milijard EUR letno, da je mogoče s turizmom in rekreacijo ustvariti prihodek za lokalne skupnosti ter da zdravi ekosistemi zagotavljajo osnovne storitve, kot so sladka voda, shranjevanje ogljika, oprasovalne žuželke ter zaščita pred poplavami, zemeljskimi plazovi in obalno erozijo¹; zato poudarja, da je ekonomsko smotno vlagati v omrežje Natura 2000;
27. želi spomniti, da so morska območja omrežja Natura 2000 bistveno manj uveljavljena kot kopenska; poziva ustrezne države članice, naj to obravnavajo, in Komisijo, naj olajša potrebno sodelovanje s tretjimi državami, da bi izboljšali varstvo okolja na morskih območjih;
28. pozdravlja ukrepe, namenjene vključevanju ekosistemskih storitev v odločanje; vendar

¹ http://ec.europa.eu/environment/nature/pdf/state_of_nature_en.pdf

obžaluje, da v akcijskem načrtu ni konkretne pobude za preprečevanje neto izgube biotske raznovrstnosti;

Povezave z drugimi področji politike

29. poudarja, da je treba nujno sprejeti ukrepe za reševanje glavnih vzrokov za izgubo biotske raznovrstnosti, namreč uničevanja in degradacije habitatov, in sicer predvsem zaradi prekomerne rabe zemljišč, onesnaževanja, intenzivnega kmetovanja, uporabe kemičnih sintetičnih pesticidov, širjenja tujerodnih vrst in podnebnih sprememb, ter izpostavlja tudi, da je treba v ta namen zagotoviti skladnost med različnimi politikami Evropske unije;
30. poudarja, da je bila v oceni ustreznosti izpostavljena potreba po izboljšanju usklajenosti s skupno kmetijsko politiko (SKP) in da je prišlo do zaskrbljujočega upada vrst in habitatov, povezanega s kmetijstvom; poziva Komisijo, naj oceni vpliv skupne kmetijske politike na biotsko raznovrstnost;
31. poudarja, da je obnova, ohranjanje in krepitev ekosistemov, povezanih s kmetijstvom in gozdarstvom, tudi na območjih Natura 2000, ena izmed šestih prednostnih nalog za razvoj podeželja v EU; poudarja, da so akterji v kmetijskem sektorju v to vložili veliko truda, zlasti v okviru izvajanja ukrepov ozelenitve, ki so bili uvedeni pri reviziji skupne kmetijske politike leta 2013;
32. ponovno poziva Komisijo in države članice, naj zagotovijo, da se sredstva skupne kmetijske politike, namenjena subvencioniranju dejavnosti, ki so povezane z upadanjem biotske raznovrstnosti, preusmerijo v financiranje okoljsko trajnostnih kmetijskih praks in v ohranjanje povezane biotske raznovrstnosti;
33. poziva Komisijo in države članice, naj v sodelovanju z lastniki in uporabniki zemljišč preučijo možnost „zelenih in modrih storitev“ (krajina, narava in gospodarjenje z vodo) v zameno za plačilo pod tržnimi pogoji;
34. opozarja, da so vrste, ki po direktivi o habitatih potrebujejo posebno zaščito, v nekaterih evropskih regijah dosegle dober status ohranjenosti in bi zato lahko ogrozile druge prostoživeče vrste in domače živali ter tako motile naravno ravnovesje ekosistema; poziva Komisijo, naj razvije postopek ocenjevanja, s katerim bo mogoče spremeniti status zaščite vrst v določenih regijah, ko bo doseženo zeleno stanje ohranjenosti;
35. spominja, da lahko sobivanje ljudi in velikih mesojedcev, zlasti volkov, v nekaterih regijah negativno vpliva na trajnostni razvoj ekosistemov in naseljenega podeželja, zlasti v povezavi s tradicionalnim kmetijstvom in trajnostnim turizmom, ter na druge družbeno-gospodarske dejavnosti; poziva Komisijo in države članice, naj sprejmejo konkretne ukrepe za reševanje teh težav, da ne bo ogrožen trajnostni razvoj podeželja, pri tem pa upoštevajo razpoložljivo prožnost v okviru direktive o habitatih;
36. poziva Komisijo, naj podpira ukrepe, kot so usposabljanje kmetov glede zaščite živine pred velikimi mesojedci in izmenjava primerov dobre prakse glede zaščite živine med državami članicami;
37. obžaluje, da skupna kmetijska politika ni bila razvita za zaščito izginjajoče tradicionalne prakse pašništva, ki je pomembno zgodovinsko orodje za upravljanje habitatov in ohranjanje narave; poziva k akcijskemu načrtu za podporo razvojnemu okviru za pašništvo v okviru omrežja Natura 2000;

38. poziva Komisijo, naj razmisli zlasti o prilagodljivem upravljanju lova kot orodju dobre prakse za trajnostno upravljanje dovolj bogatih populacij vodnih ptic v EU in ohranitev tistih, ki so v upadanju;
39. poudarja, da na pomorskih območjih prihaja do znatnih izgub biotske raznovrstnosti, ter meni, da bi morala skupna ribiška politika spodbujati biotsko raznovrstnost in vzorce trajnostne porabe in proizvodnje; poziva k oceni vpliva skupne ribiške politike na biotsko raznovrstnost;

Financiranje

40. pozdravlja poročilo Evropskega računskega sodišča o omrežju Natura 2000 in se strinja z njegovo oceno, da sredstva EU niso bila dovolj uporabljena, da bi podprla upravljanje tega omrežja;
41. izpostavlja, da imajo odgovornost pri financiranju območij Natura 2000 predvsem države članice, in poudarja, da je po podatkih iz ocene ustreznosti pomanjkljivo izvajanje naravovarstvenih direktiv rezultat pomanjkanja finančnih sredstev;
42. poudarja, da je možnost vzpostavitve novih finančnih mehanizmov za ohranitev biotske raznovrstnosti, zato da bi dosegli cilje do leta 2020, glede na časovni okvir večletnega finančnega okvira malo verjetna; poziva h kar največji uporabi obstoječih ukrepov, vključno s finančnim instrumentom za okolje (LIFE), skupno kmetijsko politiko in strukturnimi skladi;
43. pozdravlja prihodnji predlog Komisije, s katerim bi delež finančnih sredstev, namenjenih za naravo in biotsko raznovrstnost v sklopu finančnega instrumenta za okolje, povišali za 10 %;
44. ugotavlja, da bo za zagotovitev ustrezne finančne podpore za ohranitev narave, biotsko raznovrstnost in trajnostno kmetijstvo na območjih Natura 2000 v sklopu novega večletnega finančnega okvira potrebnega več pripravljalnega dela na področjih pregledovanja in napovedovanja; meni, da je v zvezi s tem nadvse pomemben celovit pregled porabe sredstev v preteklosti, ki bi pokazal, kako uspešni so bili dosedanji ukrepi;
45. poziva, naj se v naslednji večletni finančni okvir vključijo tudi novi finančni mehanizmi za ohranjanje biotske raznovrstnosti; poziva Komisijo, naj zagotovi, da bodo v prihodnje finančne instrumente za kmetijstvo, razvoj podeželja in regionalni razvoj vključena sredstva za biotsko raznovrstnost in upravljanje omrežja Natura 2000, s katerimi bi skupaj razpolagali nacionalni in lokalni okoljski organi;
46. poziva Komisijo, naj sheme financiranja učinkoviteje prilagodi ciljem omrežja Natura 2000 in vzpostavi medsektorske kazalnike učinkovitosti omrežja Natura 2000 za vsa ustrezna sredstva EU; poziva Komisijo, naj uvede tudi mehanizem sledenja porabe sredstev za območja Natura 2000 in na ta način poveča preglednost, odgovornost in učinkovitost ter ta mehanizem vključi v naslednji večletni finančni okvir;
47. poudarja, da program Natura 2000 sredstva običajno prejema s sofinanciranjem; poziva države članice, naj bistveno povečajo finančno podporo za program Natura 2000, da bi določili privlačnejše stopnje sofinanciranja in posledično izboljšali črpanje sredstev, in k sprejetju ukrepov za zmanjšanje upravnih bremen za predlagatelje in upravičence projekta;

48. poudarja potencial javno-zasebnega financiranja ekosistemskih storitev, zelene infrastrukture in drugih območij, povezanih z naravnim kapitalom, ter pozdravlja dejstvo, da se bodo s finančnim mehanizmom za naravni kapital (NCFF) še naprej spodbujali projekti, povezani z biotsko raznovrstnostjo, za obdobje izvajanja 2017–2019;
49. poziva Komisijo, naj spodbuja in predlaga sredstva za financiranje in razvoj načrtov čezmejnega upravljanja za velike mesojede vrste, ter poziva tudi k podrobnemu pregledu vloge velikih mesojedcev in morebitni uvedbi prilagoditvenih ukrepov, da bi zagotovili ohranitev biotske raznovrstnosti, kmetijske krajine in večstoletne prakse paše živine v gorskih regijah;

Zelena infrastruktura

50. pozdravlja zavezo iz akcijskega načrta o zagotavljanju svetovanja, da se podpre razvoj zelene infrastrukture za boljšo povezanost območij Natura 2000, vendar ponovno poziva k pristnemu predlogu za razvoj vseevropskega omrežja za zeleno infrastrukturo (TEN-G);
51. ugotavlja, da je pomembno, da pristojni organi v državah članicah ob udeležbi vseh pomembnih deležnikov bolje izkoristijo postopke celostnega prostorskega načrtovanja, z upoštevanjem znanj iz specifičnih sektorjev izboljšajo horizontalno razumevanje vseevropskega omrežja za zeleno infrastrukturo in da s pomočjo sredstev za razvoj podeželja in regionalni razvoj omogočijo financiranje povečane povezljivosti in zelene infrastrukture na splošno; ugotavlja, da bi bilo treba ta merila upoštevati pri načrtovanju infrastrukturnih del v večletnem finančnem okviru za obdobje po letu 2020; ugotavlja, da koncept zelene infrastrukture prispeva tudi k vzpostavitvi trajnostnega gospodarstva, tako da ohranja koristi ekosistemov, hkrati pa blaži negativne učinke prometne in energetske infrastrukture;
52. ugotavlja, da je treba preučiti vlogo zelene infrastrukture pri blažitvi posledic naravnih nesreč, povezanih z vremenskimi in podnebnimi spremembami, zlasti v skrajnih vremenskih in podnebnih razmerah, ki so vzrok za nekatere od najbolj smrtonosnih in uničujočih naravnih nesreč v Evropi in po svetu.

o

o o

53. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Komisiji.